

Heli Järvinen vihr

Kirjallinen kysymys eläinsuojelun tehokkuudesta Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eläinsuojelussa luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa tarkastetaan ilman, että epäillään eläinsuojelulainsäädäntöä rikotun. Usein julkisuudessa kuitenkin nähdään kansalaisilta tai muuten julkisuuden kautta tulleita epäilyilmoituksia, jotka puhuttavat koko kansakuntaamme.

Yksi vasta esille nostetuista eläinsuojelutapauksista on epäily törkeästä eläinsuojelurikoksesta lammastilalla, jossa on satoja lampaita. Tilalta on löydetty huonosti hoidettuja eläimiä, raatoja sekä luurankoja. Samalla tilalla on suoritettu lähes parikymmentä eläinsuojelutarkastusta vuodesta 2008 lähtien ja viisi ympäristönvalvontatarkastusta vuodesta 2010 lähtien.

Tilan omistajalle on annettu eläinsuojelulain ja -asetuksen perusteella määräyksiä tehdä tilalla lampaiden oloihin ja ympäristönsuojeluun liittyviä korjaavia toimenpiteitä. Suoritettujen uusintatarkastusten perusteella on voitu todeta, että korjaavia toimenpiteitä ei ole kaikilta osin tai lainkaan tehty ja eläimet olivat niin huonossa kunnossa, että niitä kuoli poliisin syyliin. Lampaiden pito tilalla jatkuu edelleen. Tämä tapaus paljastui talousrikostutkinnan yhteydessä, ja esitutkintakokonaisuus on siirtynyt syyteharkintaan.

Vuonna 2014 epäily eläinsuojelusäännösten vastaisesta eläintenpidosta johti yli viiteentuhanteen tarkastuskäyntiin. Vajaa puolet tarkastuksista johti viranomaistoimenpiteisiin. Näissä tarkastuksissa eläinten omistajista tai haltijoista noin 32 prosentille annettiin joko määräys korjata havaitut puutteet määräajassa tai kielto jatkaa eläinsuojelusäännösten vastaista menettelyä. Lisäksi vakavia laiminlyöntejä havaittiin 9 prosentilla tarkastuskäynneistä. Tuotantoeläinten osalta eläinsuojelulain mukaisia kieltoja tai määräyksiä annetaan lähes puolella epäilytarkastuksista (2014: 43 %), kun taas lemmikkieläinten pitäjille joka neljännellä tarkastuksella.

Eläinsuojelun valvonta on hajaantunut usealle eri taholle:

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista. Ministeriö valmistelee lainsäädäntöä ja tulosoittaa Eviran toimintaa eläinten suojelun osalta.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista. Eviralla ei ole eläinsuojelu- tai eläinkuljetuslaissa annettua oikeutta tehdä tarkastuksia tiloilla tai kuljetuksissa, vaan tämä toimivalta on annettu laissa muille

Kirjallinen kysymys KK 294/2015 vp

viranomaisille. Eviran tehtävänä on eläinsuojelu- ja eläinkuljetuslainsäädännön valvonnassa toimenpanotehtävien johtaminen, kehittäminen ja ohjaaminen.

Aluehallintovirasto huolehtii eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueillaan. Aluehallintovirastoissa eläinsuojelu- ja eläinkuljetuslainsäädännön valvontaa hoitavat läänineläinlääkärit.

Kunnaneläinlääkäri ja poliisi valvovat eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista kunnan alueella. Eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista kunnan alueella valvoo lisäksi kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija, terveystarkastaja.

Valvontaviranomaisia ovat lisäksi tarkastuseläinlääkäri teurastamon tai teurastuspaikan alueella ja raja-eläinlääkäri rajanylityspaikan, maastapoistumispaikan ja eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman alueella.

Lisäksi aluehallintovirasto voi määräämillään ja lainsäädännön asettamilla ehdoilla myöntää oikeuden eläinsuojeluvalvojalle tehdä eläinsuojelutarkastuksia muissa kuin kotirauhan piirissä olevissa eläintenpitopaikoissa. Kotirauhan piiriin kohdistuvassa tarkastuksessa eläinsuojeluvalvoja voi kuitenkin tarkastusoikeutensa rajoissa tarvittaessa avustaa viranomaista. Eläinsuojeluvalvoja voi tarkastuksen yhteydessä antaa eläimen omistajalle tai haltijalle neuvoja ja ohjeita, sen sijaan kieltoja ja määräyksiä voivat antaa vain viranomaiset.

Epäilyyn perustuvan eläinsuojelutarkastuksen tekee useimmiten kunnan virkaeläinlääkäri.

Epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia tekevät myös terveystarkastajat sekä poliisi. Lisäksi läänineläinlääkärit vastaavat paikallisen eläinsuojeluviranomaisen pyynnöstä vaikeimpien eläinsuojelutehtävien hoidosta. Viranomaisten lisäksi eläinsuojelutarkastuksia tekevät aluehallintovirastojen valtuuttamat eläinsuojeluvalvojat, ei kuitenkaan kotirauhan piirissä.

Valvontaketju on siis laaja ja vastuut hajanaisia. Niiden seurauksena toimenpiteet ovat hitaita: vaikka puutteita on havaittu, eläimiä ei oteta huostaan, vaan niiden pito saattaa jatkua jopa 10 vuotta epäasiallisissa oloissa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kuinka hallitus huolehtii eläinsuojelun tehokkuudesta jatkossa niin, että eläinsuojelullinen toiminta ei jää tekemättä virkakoneiston ja liiaksi hajanaisten valvontamekanismien vuoksi eläimille sietämättömän pitkäksi ajaksi,

kuinka on mahdollista muuttaa eläimen statusta irtaimesta omaisuudesta elolliseksi olenoksi, jolloin huonosti pidetyt eläimet voidaan ottaa pois ennen oikeuden päätöstä ja

kuinka valtion maksama eläinsuojelutoiminta saadaan siirtymään kunnilta valtiolle?

Kirjallinen kysymys KK 294/2015 vp

Helsingissä 10.11.2015

Heli Järvinen vihr